

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 5.3.2025
COM(2025) 88 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά με το σχέδιο δράσης για τις βασικές δεξιότητες

Σχέδιο δράσης για τις βασικές δεξιότητες

1. Γιατί πρέπει να αναλάβουμε δράση

Οι ισχυρές βασικές δεξιότητες αποτελούν τη βάση της ανταγωνιστικότητας και της κοινωνικής συνοχής της Ευρώπης. Οι βασικές δεξιότητες αποτελούν τη βάση για άλλες ικανότητες, όπως η δημιουργικότητα και η κριτική σκέψη, καθώς και η περαιτέρω μάθηση, η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η επανειδίκευση των ενηλίκων. Είναι ζωτικής σημασίας για την καινοτομία, τη δημιουργία νέων γνώσεων και την προσαρμογή τους σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η επάρκεια σε δεξιότητες ανάγνωσης, αριθμητισμού, σε επιστημονικές δεξιότητες¹, σε ψηφιακές δεξιότητες και στις δεξιότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη είναι ζωτικής σημασίας για την προσωπική ανάπτυξη ενός ατόμου, για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας της καθημερινής ζωής και της ταχέως μεταβαλλόμενης αγοράς εργασίας και για την πλήρη συμμετοχή του στην κοινωνία, τον δημοκρατικό βίο και την οικονομία. Οι βασικές δεξιότητες αποτελούν το θεμέλιο ώστε τα άτομα να γίνουν ανεξάρτητοι, καλύτερα ενημερωμένοι και προετοιμασμένοι, δραστήριοι και ενεργοί πολίτες, ώστε να συμβάλουν στη διαφύλαξη της δημοκρατίας και των θεμελιωδών αξιών μας, σε ένα πλαίσιο αυξανόμενης πολιτικής πόλωσης, διάβρωσης της εμπιστοσύνης στους θεσμούς και αύξησης της χειραγώγησης των πληροφοριών. Η έλλειψη αυτών των δεξιοτήτων δεν αποτελεί μόνο απώλεια για το άτομο, αλλά και για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες μας.

Πάρα πολλές χώρες της ΕΕ αντιμετωπίζουν εδώ και δεκαετίες μειούμενα επίπεδα βασικών δεξιοτήτων στους μαθητές. Περίπου ένας στους τρεις δεκαπεντάχρονους δυσκολεύεται να κατανοήσει και να εφαρμόσει τα μαθηματικά σε πραγματικές καταστάσεις και μαθησιακά περιβάλλοντα, ενώ ένας στους τέσσερις αδυνατεί να κατανοήσει βασικά κείμενα ή να εφαρμόσει απλές γνώσεις θετικών επιστημών². Σε σύγκριση με τον Καναδά, την Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ, η ΕΕ έχει χαμηλότερο ποσοστό κορυφαίων επιδόσεων στην ανάγνωση και τις θετικές επιστήμες και το δεύτερο χαμηλότερο στα μαθηματικά, γεγονός που αποτελεί σοβαρή απειλή για την ικανότητα καινοτομίας και τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Τα προβλήματα ξεκινούν νωρίς, καθώς πάρα πολλοί μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης δυσκολεύονται και πολύ λίγοι σημειώνουν εξαιρετικές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες³. Τουλάχιστον το 43 % των μαθητών της όγδοης τάξης σημειώνουν χαμηλές επιδόσεις σε βασικές ψηφιακές δεξιότητες⁴, και οι περισσότερες χώρες παρουσιάζουν μείωση ή μηδενική βελτίωση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ υστερεί σημαντικά σε σχέση με τις οικονομίες της Ασίας, οι οποίες σημειώνουν τις καλύτερες επιδόσεις. Επιπλέον, αρκετές χώρες της ΕΕ κατέγραψαν μείωση των γνώσεων πολιτικής αγωγής στους μαθητές της όγδοης τάξης⁵ από το 2016 έως το 2022.

¹ Σύμφωνα με τις μετρήσεις του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών (PISA) του ΟΟΣΑ.

² ΟΟΣΑ (2023), PISA 2022 Αποτελέσματα (τόμος I), The State of Learning and Equity in Education (Η κατάσταση της μάθησης και της ισότητας στην εκπαίδευση), PISA, εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>.

³ ΔΟΕ (2023), Trends in International Mathematics and Science Study (Τάσεις στα διεθνή αποτελέσματα στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες)· ΔΟΕ (2021), Progress in International Reading Literacy Study (Έρευνα σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί όσον αφορά τον αναγνωστικό γραμματισμό σε διεθνές επίπεδο).

⁴ ΔΟΕ (2023), International Computer and Information Literacy Study (Διεθνής μελέτη για τις γνώσεις χρήσης υπολογιστών και πληροφοριών).

⁵ ΔΟΕ (2022), International Civic and Citizenship Education Study (Διεθνής μελέτη για την εκπαίδευση στην αγωγή του πολίτη).

Εξίσου ανησυχητικές είναι οι ανεπαρκείς βασικές δεξιότητες στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) και στους ενήλικες. Το χάσμα μεταξύ των μαθητών EEK και εκείνων της γενικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι έντονο στα μαθηματικά και στην ανάγνωση. Αυτό επιδεινώνει τη διαρκή έλλειψη καταρτισμένων αποφοίτων EEK σε ορισμένα επαγγέλματα STEM. Ένας στους πέντε ενήλικες σε ηλικία εργασίας στην ΕΕ δυσκολεύεται με την ανάγνωση και τη γραφή, ενώ το χάσμα στις βασικές δεξιότητες μεταξύ των ενηλίκων με τις χαμηλότερες και τις υψηλότερες επιδόσεις έχει διευρυνθεί εντός των χωρών⁶. Μολονότι το 90 % του συνόλου των θέσεων εργασίας απαιτούν τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες, μόνο το 56 % του ενήλικου πληθυσμού της ΕΕ έχει φτάσει σ' αυτό το επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων ή σε υψηλότερο⁷ —ποσοστό που υπολείπεται σημαντικά του στόχου του 80 % για το 2030⁸.

Τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν επείγοντως μέτρα για την αντιμετώπιση του χάσματος βασικών δεξιοτήτων. Το 2024 το Συμβούλιο ενέκρινε, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς 15 κράτη μέλη της ΕΕ για τη βελτίωση των επιπέδων των βασικών δεξιοτήτων. Το παρόν σχέδιο δράσης αφορά τόσο τις φθίνουσες αποδόσεις των μαθητών και των ενήλικων εκπαιδευομένων στις βασικές δεξιότητες όσο και τις εκκλήσεις για μεγαλύτερη έμφαση στις βασικές δεξιότητες στις εκθέσεις Draghi⁹ και Letta¹⁰, στις οποίες υπογραμμίζεται η ανάγκη εστίασης σε όλα τα στάδια της εκπαίδευσης και σε όλες τις γενιές, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της συρρίκνωσης του εργατικού δυναμικού λόγω των δημογραφικών τάσεων.

Το σχέδιο αποτελεί βασική πρωτοβουλία της Ένωσης Δεξιοτήτων και συμπληρώνει το στρατηγικό σχέδιο για την εκπαίδευση στους τομείς STEM. Προτείνει συγκεκριμένα βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα μέτρα για την ΕΕ και τα κράτη μέλη με σκοπό την παροχή λύσεων για τη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων και την προώθηση της αριστείας, από τα πρώτα χρόνια της ζωής έως τη σχολική εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων.

2. Σύνολο βασικών δεξιοτήτων

Γραμματισμός	Ικανότητα κατανόησης, χρήσης, αξιολόγησης, προφορικής και γραπτής διατύπωσης με τη χρήση οπτικού, ακουστικού και ψηφιακού υλικού σε διάφορους επιστημονικούς κλάδους και πλαίσια.
Μαθηματικά	Ικανότητα μαθηματικού συλλογισμού και διατύπωσης, χρήσης και ερμηνείας των μαθηματικών για την επίλυση προβλημάτων σε πραγματικές καταστάσεις, τη διαμόρφωση τεκμηριωμένων κρίσεων και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων βάσει δεδομένων.

⁶ ΟΟΣΑ (2024), Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?, Survey of Adult Skills 2023 (Έχουν οι ενήλικες τις δεξιότητες που χρειάζονται για να πετύχουν σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο; Έρευνα του ΟΟΣΑ για τις Δεξιότητες Ενηλίκων 2023), Μελέτες δεξιοτήτων του ΟΟΣΑ, εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/b263dc5d-en>.

⁷ Eurostat 2023.

⁸ Πρόγραμμα πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία.

⁹ Έκθεση Draghi (2024): A competitiveness strategy for Europe (Στρατηγική ανταγωνιστικότητας για την Ευρώπη).

¹⁰ Έκθεση Letta (2024): Much more than a market – Speed, Security, Solidarity Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens (Πολύ περισσότερο από μια αγορά — Ταχύτητα, ασφάλεια, αλληλεγγύη. Ενδυνάμωση της ενιαίας αγοράς για την επίτευξη βιώσιμου μέλλοντος και ευημερίας για όλους τους πολίτες της ΕΕ).

Θετικές επιστήμες	Ικανότητα ενασχόλησης με θέματα και ιδέες που σχετίζονται με τις θετικές επιστήμες με στοχαστικό τρόπο. Αυτό απαιτεί δεξιότητες όπως η εξήγηση φαινομένων με επιστημονικό τρόπο, η αξιολόγηση και ο σχεδιασμός επιστημονικών ερευνών, καθώς και η ερμηνεία δεδομένων και αποδεικτικών στοιχείων.
Ψηφιακές τεχνολογίες	Υπεύθυνη ενασχόληση με τις ψηφιακές τεχνολογίες, με αυτοπεποίθηση και κριτικό πνεύμα, για τη μάθηση, την εργασία και τη συμμετοχή στην κοινωνία. Περιλαμβάνει τον γραμματισμό σε τομείς πληροφοριών και επικοινωνίας, τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας, τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, την ασφάλεια στο διαδίκτυο και την ψηφιακή ευημερία.
Ιδιότητα του πολίτη	Ικανότητα υπεύθυνης δράσης και πλήρους συμμετοχής στα κοινά, βασισμένη στην κατανόηση των κοινωνικών, οικονομικών, νομικών και πολιτικών δομών. Περιλαμβάνει την κατανόηση και την αξιολόγηση πολιτικών και δημοκρατικών εννοιών, θεσμών και διαδικασιών, όπως της δημοκρατίας, του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας, της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων, του σεβασμού προς τους άλλους και της ελευθερίας του λόγου.

Πηγή: ΟΟΣΑ: PISA 2022 Assessment and Analytical Framework, PISA 2018 Assessment and Analytical Framework and PISA 2015 Assessment and Analytical Framework (for literacy, math, and science)(PISA 2022 Αξιολόγηση και αναλυτικό πλαίσιο, PISA 2018 Αξιολόγηση και αναλυτικό πλαίσιο και PISA 2015 Αξιολόγηση και αναλυτικό πλαίσιο) (για τον γραμματισμό, τα μαθηματικά και τις επιστήμες)· σύσταση του Συμβουλίου του 2018 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (για την ψηφιακή τεχνολογία και την ιδιότητα του πολίτη)· ΔΟΕ (2023), International Computer and Information Literacy Study (for digital) (Διεθνής μελέτη για τις γνώσεις χρήσης υπολογιστών και πληροφοριών) (για την ψηφιακή τεχνολογία)· ΔΟΕ (2022), International Civic and Citizenship Education Study (for citizenship) (Διεθνής μελέτη για την αγωγή του πολίτη) (για την ιδιότητα του πολίτη).

Οι βασικές δεξιότητες αποτελούν το θεμέλιο των βασικών ικανοτήτων για τη διά βίου μάθηση¹¹. Η αύξηση των συνολικών επιπέδων βασικών δεξιοτήτων αφορά τόσο την αύξηση των κορυφαίων επιδόσεων όσο και τη διασφάλιση ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευόμενων με αναπηρία και των εκπαιδευόμενων από μειονεκτούντα περιβάλλοντα, διαθέτουν επαρκείς βασικές δεξιότητες κατά την περάτωση της φοίτησής τους και ότι οι ενήλικες επιτυγχάνουν επαρκές επίπεδο επάρκειας.

Ο γραμματισμός είναι θεμελιώδης για όλα τα είδη μάθησης. Η πρόωπη γλωσσική ανάπτυξη καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη μελλοντική ικανότητα ανάγνωσης, αλλά όλο και περισσότερα παιδιά ξεκινούν το σχολείο με περιορισμένη επάρκεια στη μητρική τους γλώσσα ή στη γλώσσα του σχολείου. Η ανάγνωση μετατοπίζεται από τα παραδοσιακά έντυπα και τα μακροσκελή κείμενα στο ψηφιακό, συντομευμένο περιεχόμενο, με αποτέλεσμα τη μείωση της προσοχής των αναγνωστών. Τα εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα μέσα επηρεάζουν την ανάπτυξη του γραμματισμού και, παράλληλα, να προωθήσουν ενεργά την ενασχόληση με πιο σύνθετα κείμενα, με σκοπό την προώθηση του γραμματισμού.

Οι μαθηματικές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την καθημερινή ζωή στον τεχνολογικά εξελιγμένο κόσμο μας. Αποτελούν τη βάση της λογικής και της αφηρημένης σκέψης. Οι δεξιότητες αυτές, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοοικονομικών γνώσεων, επιτρέπουν στα

¹¹ 2018/C 189/01

άτομα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις βάσει δεδομένων, τα βοηθούν να αναπτύξουν μια μελετημένη προσέγγιση όσον αφορά την ανάληψη κινδύνων, τους δίνουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες χρηματοοικονομικές αποφάσεις καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους και να βελτιώνουν τις προοπτικές τους στην αγορά εργασίας. Η χαμηλή επάρκεια μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα χαμηλά ποσοστά σπουδών και σταδιοδρομιών στους τομείς STEM. Λόγω των εξελίξεων στην τεχνολογία, την εκπαιδευτική έρευνα και τις κοινωνικές ανάγκες, δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και στις δεξιότητες κριτικής σκέψης των εκπαιδευομένων, οι οποίοι ενθαρρύνονται να κατανοούν και να εφαρμόζουν μαθηματικές έννοιες, όχι απλώς να απομνημονεύουν μαθηματικούς τύπους. Η αυξανόμενη χρήση ψηφιακών εργαλείων στα μαθηματικά αναδεικνύει την αυξανόμενη σύνδεση μεταξύ μαθηματικού και ψηφιακού γραμματισμού.

Οι επιστημονικές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την κριτική σκέψη και την επίλυση προβλημάτων και αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για πιο προηγμένη εκπαίδευση και σταδιοδρομία στους τομείς STEM. Η πρόωμη ανάπτυξη επιστημονικής σκέψης και επιστημονικών ικανοτήτων διευκολύνει στη συνέχεια την επίτευξη αποτελεσμάτων σε αυτούς τους τομείς στρατηγικής σημασίας. Ο άρτιος επιστημονικός γραμματισμός είναι επίσης απαραίτητος για την επιτυχία της πράσινης μετάβασης. Επιπλέον, σε μια εποχή διαρκώς αυξανόμενης χειραγώγησης των πληροφοριών, είναι ζωτικής σημασίας τα άτομα να αναπτύξουν ισχυρές επιστημονικές δεξιότητες ώστε να αξιολογούν τις πληροφορίες με κριτικό πνεύμα, να διαχωρίζουν τα γεγονότα από τη μυθοπλασία και να εξάγουν τεκμηριωμένα συμπεράσματα. Η επιστημονική εκπαίδευση θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς και να δίνει έμφαση στη διεπιστημονικότητα, την κριτική σκέψη και την επίλυση προβλημάτων μέσω της εμπειριστατωμένης μάθησης και των πραγματικών προκλήσεων.

Διεύρυνση της έννοιας των βασικών δεξιοτήτων

Η διεύρυνση του συνόλου των βασικών δεξιοτήτων είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στις ταχέως εξελισσόμενες κοινωνίες και οικονομίες μας. Καθώς η τεχνολογία επηρεάζει όλο και περισσότερο τη ζωή και την εργασία, είναι σημαντικό να δοθεί στις ψηφιακές δεξιότητες η ίδια προτεραιότητα με τις άλλες. Ταυτόχρονα, είναι ζωτικής σημασίας να προωθηθούν από νωρίς οι δεξιότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη για την ενίσχυση και την προώθηση των δημοκρατικών αξιών.

Οι ψηφιακές δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας στη σύγχρονη κοινωνία και την καθημερινή ζωή. Διαδραματίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη πιο προηγμένων δεξιοτήτων στους τομείς STEM, που είναι ζωτικής σημασίας για την ανταγωνιστικότητα, ενώ ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας είναι καίριας σημασίας για την ενεργό και ενημερωμένη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά. Υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη για δεξιότητες σε τομείς όπως η κυβερνοασφάλεια, η τεχνητή νοημοσύνη, η μηχανική μάθηση και τα μαζικά δεδομένα. Επιπλέον, η εξ αποστάσεως εργασία και μάθηση έχουν αυξήσει τις προσδοκίες για επάρκεια στα εργαλεία ψηφιακής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής και ασφαλούς διαδικτυακής επικοινωνίας.

Οι δεξιότητες και οι γνώσεις που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη είναι απαραίτητες για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής στις δημοκρατικές κοινωνίες, αλλά δεν είναι εξίσου ανεπτυγμένες παντού. Οι ταχείες τεχνολογικές εξελίξεις, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη πόλωση και τη διάδοση της παραπληροφόρησης και της

εσφαλμένης πληροφόρησης, καθιστούν πιο κρίσιμη από ποτέ την πρώιμη καλλιέργεια των δεξιοτήτων που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη. Οι φοιτήτριες επιδεικνύουν σταθερά υψηλότερη γνώση σε θέματα ιδιότητας του πολίτη από ό, τι οι φοιτητές, ενώ οι μαθητές και οι μαθήτριες που προέρχονται από υψηλότερα κοινωνικοοικονομικά στρώματα σημειώνουν σημαντικά καλύτερες επιδόσεις. Η ανεξάρτητη σκέψη, η κατανόηση των δημοκρατικών διαδικασιών, ο σεβασμός της πολυμορφίας και η επίγνωση της βιωσιμότητας δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες να συμμετέχουν πλήρως στα κοινά και στην κοινωνική ζωή και να ασκούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

3. Τομείς εστίασης για τη βελτίωση της ανάπτυξης βασικών δεξιοτήτων

Απαιτούνται επείγοντως προσπάθειες για την αντιμετώπιση της ανησυχητικής μείωσης της ανάπτυξης βασικών δεξιοτήτων. Η ΕΕ απομακρύνεται όλο και περισσότερο από τον στόχο της το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15 ετών που σημειώνουν χαμηλές επιδόσεις σε βασικές δεξιότητες να μην ξεπερνά το 15 %. Η εστίαση στους κρίσιμους παράγοντες που οδηγούν στη μείωση και σε ισχυρούς μοχλούς πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση ουσιαστικών αλλαγών και ταχείας βελτίωσης.

Το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο εξακολουθεί να αποτελεί τον ισχυρότερο παράγοντα πρόβλεψης των επιδόσεων των μαθητών. Οι χαμηλές επιδόσεις στον γραμματισμό, τα μαθηματικά και τις επιστήμες είναι ανησυχητικά υψηλές μεταξύ των μειονεκτούντων μαθητών (π.χ. 48 % στα μαθηματικά), και το κοινωνικοοικονομικό χάσμα εξακολουθεί να διευρύνεται, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες. Οι μαθητές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή οι μαθητές με αναπηρία είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι. Σε πολλές χώρες της ΕΕ, η πανδημία COVID-19 επιδείνωσε τις εκπαιδευτικές ανισότητες και επηρέασε σοβαρά την ευημερία των μαθητών, γεγονός που επηρεάζει άμεσα τα κίνητρά τους και την ικανότητά τους να μαθαίνουν. Απαιτούνται επιπλέον προσπάθειες για την ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων και την προώθηση της ισότητας και της ευημερίας, με τη διατήρηση της επανάληψης των τάξεων στο ελάχιστο, την καθυστέρηση του διαχωρισμού των προγραμμάτων σπουδών βάσει επιδόσεων και τον περιορισμό της ομαδοποίησης ικανοτήτων.

Οι σοβαρές ελλείψεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, ιδίως στους τομείς STEM, έχουν αρνητικό αντίκτυπο στα μαθησιακά αποτελέσματα. Το διδακτικό προσωπικό γηράσκει, καθώς όλο και λιγότεροι εκπαιδευτικοί εισέρχονται στο επάγγελμα το οποίο δεν είναι ελκυστικό στις περισσότερες χώρες της ΕΕ και στις μειονεκτούσες περιοχές. Απαιτείται περαιτέρω δράση πολιτικής για τη βελτίωση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών, την αύξηση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος και τη διασφάλιση ότι οι αρχάριοι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν τη στήριξη που χρειάζονται, μεταξύ άλλων για την αντιμετώπιση των χαμηλών επιδόσεων.

Η μείωση της συμμετοχής των γονέων τα τελευταία χρόνια ενέχει σημαντικό κίνδυνο για την επιτυχία των μαθητών, ιδίως όσον αφορά τους μειονεκτούντες μαθητές. Το PISA δείχνει ότι τα υποστηρικτικά οικιακά περιβάλλοντα είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της θετικής στάσης των μαθητών απέναντι στο σχολείο. Παρατηρήθηκε βελτίωση των επιδόσεων, ιδίως στα μαθηματικά, στα εκπαιδευτικά συστήματα που διατήρησαν ή αύξησαν τη συμμετοχή των γονέων, π.χ. όπου οι γονείς, με δική τους πρωτοβουλία, διεξήγαγαν συζητήσεις με τους εκπαιδευτικούς σχετικά με την πρόοδο των παιδιών τους.

Η ψηφιακή απόσπαση προσοχής αποτελεί σημαντική αναδυόμενη απειλή για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις. Η διάχυτη επιρροή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία: περίπου το 30 % των μαθητών στις χώρες του ΟΟΣΑ συχνά αποσπάται από ψηφιακές συσκευές κατά τη διάρκεια του μαθήματος των μαθηματικών, γεγονός που επηρεάζει σημαντικά τόσο τις ακαδημαϊκές επιδόσεις όσο και την ευημερία τους. Μολονότι η αποτελεσματική ενσωμάτωση της τεχνολογίας μέσω της μέτριας χρήσης ψηφιακών πόρων για μαθησιακούς σκοπούς μπορεί να βελτιώσει τις επιδόσεις ενός μαθητή, η υπερβολική χρήση μπορεί να έχει επιβλαβείς επιπτώσεις και η ψηφιακή απόσπαση προσοχής θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί.

Η ιεράρχηση της ανάπτυξης βασικών δεξιοτήτων συχνά έρχεται σε σύγκρουση με τα υπερφορτωμένα προγράμματα σπουδών. Σε πολλά συστήματα, τα προγράμματα σπουδών επεκτείνονται τακτικά ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες απαιτήσεις της κοινωνίας, γεγονός που οδηγεί στην παραμέληση βασικών δεξιοτήτων. Ως εκ τούτου, η επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ του εύρους των προγραμμάτων σπουδών και της εστίασης σε βασικές δεξιότητες είναι υψίστης σημασίας για τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.

Οι διαφορές μεταξύ των φύλων επηρεάζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα κορίτσια έχουν καλύτερες επιδόσεις από τα αγόρια στην ανάγνωση και είναι πιθανότερο να συγκαταλέγονται μεταξύ των μαθητών με τις καλύτερες επιδόσεις σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Ωστόσο, τα αγόρια τείνουν να έχουν τις καλύτερες επιδόσεις στα μαθηματικά. Οι κοινωνικές προσδοκίες και τα έμφυλα στερεότυπα μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, να οδηγήσουν σε διαφορές μεταξύ των φύλων όσον αφορά τις προσδοκίες σταδιοδρομίας και να επηρεάσουν ειδικές ανά εκπαιδευτικό αντικείμενο συμπεριφορές, κίνητρα και ακαδημαϊκές επιδόσεις. Επιπλέον, οι τρόποι διδασκαλίας και τα περιβάλλοντα της αίθουσας διδασκαλίας μπορούν να επηρεάσουν διαφορετικά τα αγόρια και τα κορίτσια, γεγονός που τονίζει την ανάγκη για προσεγγίσεις διδασκαλίας που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου.

Η πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα ποικίλλει σημαντικά μεταξύ χωρών και εντός των χωρών. Αυτό έχει σοβαρές ατομικές και κοινωνικές συνέπειες, ιδίως για τα παιδιά που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Οι ελλείψεις προσωπικού, η ανεπαρκής επαγγελματική εξέλιξη και οι κακές συνθήκες εργασίας εξακολουθούν να αποτελούν πιεστικές προκλήσεις, ιδίως σε μειονεκτούσες περιοχές. Το ένα τέταρτο των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων εξακολουθεί να μη διαθέτει εθνικό πρόγραμμα σπουδών για την παιδαγωγική εργασία με μικρά παιδιά. Οι πρώιμες εμπειρίες είναι ζωτικής σημασίας, ιδίως για την ανάπτυξη κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την ανθεκτικότητα, την ευημερία, τα κίνητρα, τα μαθησιακά αποτελέσματα και την ικανότητα διά βίου μάθησης. Ωστόσο, οι κοινωνικοσυναισθηματικές δυσκολίες στα παιδιά επισημαίνονται όλο και περισσότερο, όπως προβλήματα προσοχής και κακός έλεγχος των παρορμήσεων, που δυσχεραίνουν όλο και περισσότερο τη σχολική ετοιμότητα.

Στην ΕΕΚ, οι ελλείψεις πόρων και οι περιορισμοί στα προγράμματα σπουδών επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων. Οι μαθητές με χαμηλές επιδόσεις επιλέγουν συχνά ή κατευθύνονται σε προγράμματα ΕΕΚ με προγράμματα σπουδών που τείνουν να ευνοούν τις επαγγελματικές δεξιότητες έναντι των βασικών δεξιοτήτων. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα ΕΕΚ διαθέτουν συχνά λιγότερους πόρους, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης, λιγότερους ειδικευμένους εκπαιδευτικούς και τεχνολογικούς πόρους, και δεν επικεντρώνονται στην αποκατάσταση των ελλείψεων στις βασικές δεξιότητες.

Η πρόοδος όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες των ενηλίκων απαιτεί την επιτυχή ένταξη των ομάδων που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη δυσκολία προσέγγισης, οι οποίες διατρέχουν σημαντικό κίνδυνο αποκλεισμού. Πολλοί από αυτούς τους ενήλικες είχαν κακές εμπειρίες από τη μάθηση στο σχολείο, οι οποίες αφήνουν μακροχρόνιες αρνητικές επιπτώσεις, ή αντιμετωπίζουν πολλαπλές δυσχέρειες. Το χαμηλό επίπεδο συμμετοχής ενηλίκων με χαμηλά προσόντα, μειονεκτούντων και ανέργων σε μαθησιακές δραστηριότητες υπογραμμίζει την ανάγκη για καλά σχεδιασμένες πολιτικές για τη στήριξη εκείνων που διατρέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας. Οι επιτυχείς πολιτικές συχνά υιοθετούν ολιστική προσέγγιση, φέρνοντας σε επαφή διεπιστημονικές υπηρεσίες για τη στήριξη των ατόμων, συμπεριλαμβανομένης της στέγασης, της υγείας, των υπηρεσιών απασχόλησης και της στήριξης των γονέων ή των φροντιστών¹².

4. Αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων

Απαιτούνται επείγουσες προσπάθειες για τη στήριξη των 18 εκατομμυρίων μαθητών με χαμηλές επιδόσεις και των 47,7 εκατομμυρίων ενηλίκων με χαμηλά προσόντα (ηλικίας 25-64 ετών) στην ΕΕ. Μέχρι στιγμής, οι κατευθύνσεις πολιτικής, οι ευκαιρίες συνεργασίας, η χρηματοδότηση και η τεχνική υποστήριξη έχουν στηρίξει σταθερά τα κράτη μέλη στη βελτίωση της ποιότητας και της ισότητας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και στην προώθηση βασικών δεξιοτήτων. Η σύσταση του Συμβουλίου όσον αφορά τις διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων¹³ επέφερε κάποια πρόοδο, αλλά απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος. Η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με δρόμους προς τη σχολική επιτυχία¹⁴ διαμόρφωσε πλαίσιο πολιτικής για δράση. Αναδεικνύει τις ολιστικές σχολικές προσεγγίσεις, τη στοχευμένη στήριξη, τα υποστηρικτικά μαθησιακά περιβάλλοντα και την ευημερία στο σχολείο. Ωστόσο, πρέπει να γίνουν περισσότερα, με έμφαση σε τρεις βασικούς τομείς:

- i. ενίσχυση της διδασκαλίας και της εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων·
- ii. υποστήριξη των εκπαιδευτικών·
- iii. δημιουργία υποστηρικτικών περιβαλλόντων.

4.1. Βασική δράση: Πιλοτική εφαρμογή προγράμματος στήριξης βασικών δεξιοτήτων

Το πρόγραμμα στήριξης βασικών δεξιοτήτων θα έχει ως στόχο την αντιμετώπιση των ελλείψεων βασικών δεξιοτήτων στα παιδιά. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες για να καθορίσει από κοινού τη σωστή πορεία, ώστε κάθε παιδί να μπορεί να αποκτήσει επαρκές επίπεδο βασικών δεξιοτήτων έως το τέλος της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Το πρόγραμμα στήριξης θα προτείνει πλαίσιο αποτελεσματικών μέτρων, με έμφαση στην έγκαιρη παρέμβαση και τη μεμονωμένη, εξατομικευμένη στήριξη, από το σχολείο έως την αρχική ΕΕΚ.

Για την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος στήριξης βασικών δεξιοτήτων θα δοθεί έμφαση σε αποδεδειγμένα μέτρα που θα προσαρμόζονται στην κατάσταση και τις ανάγκες κάθε χώρας. Στα μέτρα μπορεί να περιλαμβάνονται:

- **Μηχανισμοί έγκαιρου εντοπισμού και τακτική παρακολούθηση** σε εθνικό, τοπικό και σχολικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της ατομικής αξιολόγησης των βασικών

¹² COM(2023) 439 final.

¹³ 2016/C 484/01

¹⁴ 2022/C 469/01

δεξιοτήτων και της προσφοράς κατάλληλων κύκλων μαθημάτων αναπλήρωσης, ιδίως σε βασικές μεταβατικές περιόδους στην σχολική σταδιοδρομία ενός μαθητή, μεταξύ άλλων κατά τη μετάβαση σε προγράμματα ΕΕΚ.

- Ανάπτυξη **σχεδίων βελτίωσης των βασικών δεξιοτήτων** σε επίπεδο σχολείου, συμπεριλαμβανομένου **πρόσθετου χρόνου μάθησης και εξατομικευμένης υποστήριξης**, με προγράμματα υποστηρικτικής διδασκαλίας και καθοδήγησης.
- Ενσωμάτωση του βασικού γραμματισμού και της διδασκαλίας ψηφιακών δεξιοτήτων στα **αρχικά στάδια εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών** σε όλα τα μαθήματα.
- Ευκαιρίες **επαγγελματικής ανάπτυξης** για **εκπαιδευτικούς** στη σχολική και επαγγελματική εκπαίδευση, με έμφαση στους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και/ή αναπηρίες· δημιουργία **εξειδικευμένων ρόλων**, όπως σχολικών διαμεσολαβητών και συνδετικών λειτουργιών της οικογένειας με το σχολείο για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων, εκπαιδευομένων, γονέων και της κοινότητας.
- **Προγράμματα στήριξης των γονέων** για την προώθηση και την ενθάρρυνση της μάθησης των παιδιών τους, τα οποία αναπτύσσονται σε συνεργασία με άλλους τομείς, όπως η υγεία, η μετανάστευση και η προστασία των παιδιών.
- **Συμπράξεις και συνεργασία μεταξύ των περιφερειακών και τοπικών αρχών, των εκπαιδευτικών οργανισμών, των επαγγελματιών, των επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερόμενων μερών**, ώστε να υπάρξει μια δομημένη και πραγματική έκθεση στην ποικιλόμορφη εφαρμογή των βασικών δεξιοτήτων.

Δράση της Επιτροπής για την πιλοτική εφαρμογή προγράμματος στήριξης βασικών δεξιοτήτων σε συνεργασία με τα κράτη μέλη

- Πιλοτική εφαρμογή **προγράμματος στήριξης βασικών δεξιοτήτων** το 2026
- Κατάρτιση **κατευθυντήριων γραμμών για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής** το 2025 ως προπαρασκευαστικό βήμα για το πρόγραμμα στήριξης.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη:

- να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους να συνεργαστούν με την Επιτροπή για την **πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος στήριξης βασικών δεξιοτήτων με χρήση διαθέσιμης χρηματοδότησης της ΕΕ**·
- να θέσουν **εθνικούς στόχους** για χαμηλές και κορυφαίες επιδόσεις με έμφαση στους μειονεκτούντες μαθητές.

4.2 Ενίσχυση της διδασκαλίας και της εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων

Η ενίσχυση της διδασκαλίας και της εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων θα βελτιώσει τα επιτεύγματα, τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και την ευημερία των εκπαιδευομένων. Η άντληση διδαγμάτων από σχολεία και πρακτικές που έχουν βελτιώσει επιτυχώς τις βασικές δεξιότητες και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα είναι ουσιαστικής σημασίας για άλλα σχολεία που αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τις χαμηλές επιδόσεις. Οι καινοτόμες προσεγγίσεις χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο την τεχνητή νοημοσύνη, ιδίως στον σχεδιασμό εξατομικευμένων διαδρομών μάθησης και αξιολόγησης. Αυτό μπορεί να ωφελήσει τόσο τα άτομα με χαμηλές επιδόσεις όσο και εκείνα με κορυφαίες επιδόσεις. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην ανάπτυξη ισχυρών δεξιοτήτων γραμματισμού που συνδέονται στενά με την επάρκεια σε άλλες βασικές δεξιότητες και αποτελούν θεμέλιο για κάθε είδους μάθηση. Είναι ζωτικής σημασίας να βοηθηθούν όλοι οι εκπαιδευόμενοι στην ανάπτυξη δεξιοτήτων γραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από μειονεκτούντα και μεταναστευτικά περιβάλλοντα και των ατόμων με αναπηρία.

Η ενθάρρυνση των ενηλίκων να μάθουν είναι δύσκολη λόγω της απροθυμίας και των περιορισμένων ευκαιριών. Η πρόκληση αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη όσον αφορά την αναβάθμιση βασικών δεξιοτήτων μετά από ελλιπή αρχική εκπαίδευση. Ωστόσο, ο ταχύς ρυθμός των αλλαγών και το γεγονός ότι οι άνθρωποι θα περάσουν περίπου τέσσερις δεκαετίες στην αγορά εργασίας μετά την επίσημη εκπαίδευση καθιστούν επιτακτική την ανάγκη εξεύρεσης τρόπων προσέγγισης αυτών των ομάδων. Όπως περιγράφεται στην Ένωση Δεξιοτήτων, η ανάπτυξη ατομικών λογαριασμών μάθησης (ΑΛΜ) είναι απαραίτητη για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των ενηλίκων, μεταξύ άλλων και για τους ανειδίκευτους. Στόχος είναι να καταστούν οι ΑΛΜ καθολικό δικαίωμα για όλους τους ενήλικες, ανεξάρτητα από το καθεστώς απασχόλησης¹⁵.

Δράση της Επιτροπής για την ενίσχυση της διδασκαλίας και της εκμάθησης βασικών δεξιοτήτων

- Πιλοτική εφαρμογή των πρώτων **ευρωπαϊκών σχολικών συμμαχιών** μέσω του προγράμματος Erasmus+ το 2026. Θα ενισχύσουν τη στρατηγική ευρωπαϊκή συνεργασία στη σχολική εκπαίδευση, λειτουργώντας ως κλίνες δοκιμών για καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας, προγράμματα σπουδών και πλαίσια ικανοτήτων, ιδίως για βασικές δεξιότητες. Οι συμμαχίες θα στηρίζουν τα συμμετέχοντα σχολεία ώστε να καταστούν οργανισμοί μάθησης για την αποτελεσματική διδασκαλία βασικών δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων σε συνεργασία με τοπικές αρχές.
- Κατάρτιση **κατευθυντήριων γραμμών για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών** στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, που θα στηρίζουν την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων σε πρώιμο στάδιο και τη διευκόλυνση του έγκαιρου εντοπισμού και της παρέμβασης σε περίπτωση αναπτυξιακών καθυστερήσεων.
- Κατάρτιση **κατευθυντήριων γραμμών και βέλτιστων πρακτικών για την προώθηση της αξιολόγησης των ψηφιακών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση** το 2026, ώστε να διευκολυνθεί η σύγκριση των προτύπων αξιολόγησης των ψηφιακών δεξιοτήτων στα σχολεία σε ολόκληρη την ΕΕ.
- Πιλοτικές καινοτόμες προσεγγίσεις για **εξατομικευμένες μαθησιακές διαδρομές στην ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων** μέσω της χρήσης συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, με βάση τις πειραματικές δράσεις πολιτικής του Erasmus+ το 2026, για τη στήριξη εκπαιδευομένων με κορυφαίες επιδόσεις και με χαμηλές επιδόσεις.
- Επικαιροποίηση του **πλαισίου ψηφιακών ικανοτήτων (DigComp)** το 2025, λαμβάνοντας υπόψη νέες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη γενικού σκοπού, για τη στήριξη των εκπαιδευομένων στην ανάπτυξη βασικών και προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων.
- Κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών για την **ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων στην ΕΕΚ** μέσω: i) ενσωμάτωσης των δεξιοτήτων γραμματισμού, αριθμητισμού, ψηφιακών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων ιδιότητας του πολίτη στα προγράμματα σπουδών ΕΕΚ· ii) χρήσης αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας, όπως η επίλυση προβλημάτων και η μάθηση βάσει σεναρίων· iii) εφαρμογής κατάλληλων μέτρων αξιολόγησης και διασφάλισης της ποιότητας.
- Δημιουργία **εργαλειοθήκης για βασικές δεξιότητες**, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων, **στα προγράμματα μαθητείας** το 2026, με σκοπό την

¹⁵ 2022/C 243/03

παροχή πρακτικής καθοδήγησης στα σχολεία ΕΕΚ και στους εργοδότες για την ενσωμάτωση βασικών δεξιοτήτων στα προγράμματα μαθητείας τους.

4.3. Υποστήριξη των εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές σχολείων σε όλα τα επίπεδα είναι καίριας σημασίας για τη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων. Η αύξηση της ελκυστικότητας της διδασκαλίας και η αντιμετώπιση των σοβαρών ελλείψεων είναι ζωτικής σημασίας για την αύξηση των επιπέδων βασικών δεξιοτήτων. Δεδομένου του βασικού ρόλου της πρώιμης ανάπτυξης για τη μάθηση και τη σχολική επιτυχία, οι εκπαιδευτικοί στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα πρέπει να εκπαιδευτούν όσον αφορά τη στήριξη της προφορικής επικοινωνίας και της κοινωνικοσυναισθηματικής μάθησης των παιδιών ώστε να θέσουν τα θεμέλια για βασικές δεξιότητες. Είναι ζωτικής σημασίας οι εκπαιδευτικοί σε όλα τα επίπεδα να έχουν πρόσβαση σε αρχική εκπαίδευση εκπαιδευτικών με βάση την έρευνα και σε συνεχή επαγγελματική εξέλιξη προσαρμοσμένη στις βασικές δεξιότητες που να διατηρείται με την πάροδο του χρόνου. Η επένδυση στην πλαισίωση και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, ιδίως όταν εισέρχονται στο επάγγελμα, λειτουργεί αποτελεσματικά στη βελτίωση της διδακτικής πρακτικής τους. Επιπλέον, οι διευθυντές σχολείων πρέπει να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για την ενσωμάτωση του γραμματισμού και της ψηφιακής εκπαίδευσης σε όλα τα μαθήματα.

Δράση της Επιτροπής για τη στήριξη των εκπαιδευτικών

- Κατάρτιση **θεματολογίου της ΕΕ για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές** το 2026. Θα επικεντρωθεί στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, της κατάρτισης και των προοπτικών σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Θα έχει ως στόχο να σπάσει τον φαύλο κύκλο της χαμηλής ελκυστικότητας και βιωσιμότητας του επαγγέλματος, γεγονός που έχει οδηγήσει ιδίως σε έλλειψη εκπαιδευτικών στους τομείς STEM και σε μείωση των βασικών δεξιοτήτων.
- Δημιουργία, το 2025, **νέας κοινότητας πρακτικής των Ακαδημιών Εκπαιδευτικών Erasmus+** (ευρωπαϊκές συμπράξεις μεταξύ ιδρυμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και παρόχων κατάρτισης) στην Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Σχολικής Εκπαίδευσης. Η δράση θα προωθήσει τη συνεργασία μεταξύ των 43 Ακαδημιών Εκπαιδευτικών Erasmus+ για τον εντοπισμό και τη διάδοση σχετικών, εφαρμόσιμων γνώσεων και την ανταλλαγή καινοτόμων πρακτικών για την ενίσχυση της υψηλής ποιότητας κατάρτισης των εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες.
- Πιλοτική εφαρμογή **συστήματος καθοδήγησης για τους εκπαιδευτικούς που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους σε όλα τα διδακτικά αντικείμενα** έως το 2026, με σκοπό την αποτελεσματική ενσωμάτωση της ανάπτυξης βασικών δεξιοτήτων στις πρακτικές διδασκαλίας τους.
- Προώθηση της **παρακολούθησης θέσεων εργασίας για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης** μέσω του Erasmus+ το 2026, η οποία θα αυξήσει τη μαθησιακή τους κινητικότητα, μεταξύ άλλων σε χώρες με υψηλή βαθμολογία σε διεθνείς δοκιμασίες αξιολόγησης.
- Επέκταση των **διαδικτυακών κοινοτήτων της ΕΕ για εκπαιδευτικούς [Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Σχολικής Εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρονικής αδελφοποίησης (eTwinning)]** το 2025, με 400 000 συμμετέχοντες, για την καλύτερη παροχή ευκαιριών επαγγελματικής μάθησης, τεκμηριωμένων εργαλείων, υλικού και

πόρων για την αποτελεσματική διδασκαλία και αξιολόγηση βασικών δεξιοτήτων. Παροχή υλικού υψηλής ποιότητας για εκπαιδευτές, γονείς, εκπαιδευτικούς και νέους, μεταξύ άλλων σχετικά με την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, μέσω της πρωτοβουλίας «Καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά».

- Προώθηση εκπαιδευτικού υλικού υψηλής ποιότητας σχετικά με τις ψηφιακές δεξιότητες για τους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς μέσω των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Προγραμματισμού, με στόχο 100 000 δραστηριότητες ετησίως.

4.4. Δημιουργία υποστηρικτικών περιβαλλόντων

Οι γονείς, οι οικογένειες και η ευρύτερη κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτών, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων των παιδιών, των νέων και των ενηλίκων. Οι γονείς είναι οι πρώτοι παιδαγωγοί ενός παιδιού, καθώς διδάσκουν στα παιδιά τους τη γλώσσα, τους αριθμούς και τα κοινωνικά πρότυπα μέσω καθημερινών αλληλεπιδράσεων, διαμορφώνουν τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξή τους και ενσταλάζουν συνήθειες για περαιτέρω μάθηση. Η συμμετοχή της ευρύτερης κοινότητας (συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων νεολαίας, βιβλιοθηκών, μουσείων, πολιτιστικών και αθλητικών οργανώσεων, συλλόγων μετά το σχολείο και εταιρειών) επεκτείνει περαιτέρω τη μάθηση με την προσφορά εμπειρικής μάθησης, πραγματικών συνθηκών χρήσης, παρατήρησης προτύπων και πρόσβασης σε πόρους. Αυτή η πολυμερής συμμετοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένης της διαρκούς σύνδεσης μεταξύ του κοινωνικοοικονομικού υποβάθρου και των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Η προώθηση ισχυρής συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών για τη στήριξη της ένταξης αποτελεί προτεραιότητα στο σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη, στο στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τους Ρομά και στη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Περαιτέρω προσεγγίσεις είναι ζωτικής σημασίας για την ενθάρρυνση των ενηλίκων να συμμετέχουν σε μαθησιακές δραστηριότητες, ιδίως σε οικεία και αξιόπιστα περιβάλλοντα (όπως βιβλιοθήκες και κοινοτικά κέντρα, πολιτιστικά κέντρα, κέντρα αθλητισμού, κέντρα υγείας και κέντρα κοινωνικής ένταξης). Ο χώρος εργασίας και οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένου του εξατομικευμένου επαγγελματικού προσανατολισμού, μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Η εξασφάλιση επαρκών δημόσιων υποδομών —χώρων, εξοπλισμού και κατάλληλου προσωπικού— είναι ουσιαστικής σημασίας για την προώθηση τοπικών πρωτοβουλιών που δημιουργούν περισσότερες ευκαιρίες μάθησης σχετικά με τις ανάγκες των ανειδίκευτων ενηλίκων μέσω διαφόρων εταιρικών σχέσεων.

Δράση της Επιτροπής για τη δημιουργία υποστηρικτικών περιβαλλόντων

- Δραστηριοποίηση εθελοντών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης το 2026 για δραστηριότητες καθοδήγησης και υποστηρικτικής διδασκαλίας για παιδιά και ενήλικες με χαμηλές επιδόσεις στο πλαίσιο του σκέλους «Ομάδες εθελοντισμού σε τομείς υψηλής προτεραιότητας». Το πρόγραμμα θα δημιουργήσει μια ποικιλόμορφη ομάδα εθελοντών που θα βοηθήσουν και θα παρέχουν έναυσμα στα παιδιά για την ακαδημαϊκή και κοινωνική τους ανάπτυξη, προωθώντας παράλληλα την

αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, εμπλουτίζοντας τις εμπειρίες τόσο των εθελοντών όσο και των παιδιών που καθοδηγούν.

- Δρομολόγηση **ενωσιακού συνασπισμού για τον γραμματισμό** το 2026, με τη συμμετοχή κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και βιβλιοθηκών, με σκοπό τη δημιουργία μιας κοινότητας γραμματισμού, την ευαισθητοποίηση σχετικά με την κρίση γραμματισμού και την ενθάρρυνση των νέων, ιδίως των αγοριών, να διαβάσουν για ευχαρίστηση.
- Διοργάνωση **δραστηριοτήτων μάθησης από ομοτίμους** για τα κράτη μέλη **σχετικά με καινοτόμους κοινοτικούς χώρους μάθησης** που θα συμβάλουν στην ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων των ενηλίκων.

5. Υλοποίηση

Το σχέδιο δράσης επιβεβαιώνει τη δέσμευση και τη φιλοδοξία της ΕΕ να στηρίξει την ποιοτική εκπαίδευση για όλους. Με βάση τη σύσταση του Συμβουλίου όσον αφορά τις διαδρομές αναβάθμισης των δεξιοτήτων¹⁶, τη σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά¹⁷ και τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με οδούς προς τη σχολική επιτυχία¹⁸, αποσκοπεί να στηρίξει τα κράτη μέλη στην επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων και στην προώθηση σημαντικών εξελίξεων στις βασικές δεξιότητες των νέων και των ενηλίκων για ένα μετασχηματιστικό άλμα προς τα εμπρός.

Ο συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών θα ενισχυθεί περαιτέρω, μεταξύ άλλων μέσω επιπλέον εστίασης στις βασικές δεξιότητες στο πλαίσιο της παρακολούθησης των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων από το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, με τον καθορισμό και την παρακολούθηση στρατηγικών στόχων για τις βασικές δεξιότητες σε επίπεδο ΕΕ και μέσω του μελλοντικού Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Πληροφοριών για τις Δεξιότητες.

Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης θα ενσωματωθεί στις δομές διακυβέρνησης της Ένωσης Δεξιοτήτων. Κατά περίπτωση, θα λάβει υπόψη τις συστάσεις του συμβουλίου για την ψηφιακή δεκαετία σχετικά με τις ψηφιακές βασικές δεξιότητες, καθώς και άλλων σχετικών φορέων. Στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, θα συνεχίσει να αξιοποιεί τα ταμεία πολιτικής συνοχής, τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το Erasmus+, το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης (TSI), το InvestEU και το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη». **Η χρηματοδότηση της ΕΕ στο μέλλον θα συνεχίσει να στηρίζει τις επενδύσεις στην εκπαίδευση και τις δεξιότητες σε επίπεδο ΕΕ.** Η αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών, πιλοτικών έργων και διδαγμάτων σε επίπεδο ΕΕ, παράλληλα με τη βελτίωση του συντονισμού με τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες πολιτικής, θα μεγιστοποιήσει την προστιθέμενη αξία των επενδύσεων σε τομείς ζωτικής σημασίας για την ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και τους κοινωνικούς εταίρους να εγκρίνουν το σχέδιο δράσης για τις βασικές δεξιότητες και να στηρίξουν ενεργά και να συμβάλουν στην υλοποίηση των πρωτοβουλιών της.

¹⁶ 2016/C 484/01

¹⁷ 2021/L 223/14

¹⁸ 2022/C 469/01